

Tiina-Elisa Astikainen

Lapseni käyttää huumeita –
suomalaisten nuorten huumeiden
käyttöä vanhempien silmin

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminnan- ja nuorisotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2011

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences	Opinnäytetyön päivämäärä 21 November 2011		
Tekijä(t) Tiina-Elisa Astikainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Nimeke Lapseni käyttää huumeita – suomalaisten nuorten huumeiden käyttöä vanhempien silmin			
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössäni esiteltiin Suomessa esiintyvät huumeaallot ja sen miten huumeet näkyvät Suomessa 2000-luvulla. Työssäni kerrottiin myös nuorten huumeiden käytöstä ja pystytäänkö huumeita käyttävän tunnistamaan. Opinnäytetyössäni käytiin lävitse myös kuinka moninaista huumeriippuvuus voi olla ja mitä huumeidenkäytöllä haetaan elämässä. Työni painottui vanhempien tuntemuksiin siitä, kun heidän lapsensa käyttää huumeita. Työssäni tarkasteltiin myös mitä perheet joutuvat kestäämään kun heidän lapsensa alkavat käyttää huumeita ja minkälaisia muutoksia huumeidenkäyttö aiheuttaa perheen sisällä ja sen ulkopuolella.</p> <p>Aineistona käytettiin päihdelinkki.fi - sivustolta Vilpola-nimiseltä keskustelupalstalta kerättyjä keskusteluja. Vilpolaa on keskustelukanava jonne kaikki, joiden läheiset käyttävät huumeita, voivat kirjoittaa. Opinnäytetyöni aineisto rajattiin vanhempiin, jotka kertovat lapsensa huumeidenkäytöstä. Menetelmänä käytettiin aineistopohjausta tiedonkeruumenetelmää. Opinnäytetyöni luvat aineistonkeruuseen haettiin A-klinikkasäätiöltä.</p> <p>Opinnäytetyölläni tavoiteltiin saamaan tietoa, kuinka nuoren huumeiden käyttö näkyy perheessä. Millaisia muutoksia ja vaikutuksia sillä on perheen arkeen ja kaikkiin perheen jäseniin.</p> <p>Teoria ja tulokset kulkivat käsi kädessä työssäni. Teoriaosuudessa kerrottiin kuinka huumeet vaikuttavat perheeseen ja mitä kaikkea huumeiden tulo perheeseen, vanhemmuuteen ja suhteisiin tuo mukanaan. Aineistosta pystyttiin huomaamaan, kuinka todellisuudessa huumeet rikkovat perheen ja saavat aikaan monenlaisia tunneskaaloja.</p>			
Asiasanat (avainsanat) huumeet - käyttö, nuoret, perhe, Suomi			
Sivumäärä 35	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Kieli suomi</td> <td style="width: 50%;">URN</td> </tr> </table>	Kieli suomi	URN
Kieli suomi	URN		
Huomautus (huomautukset liitteistä)			
Ohjaavan opettajan nimi Sari Miettinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja A-klinikkasäätiö		

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 21 November 2011	
Author(s) Tiina-Elisa Astikainen		Degree programme and option Civic activities and youth work	
Name of the bachelor's thesis My teen uses drugs - teenagers' drug abuse in Finland from a parent's point of view			
Abstract In my bachelor's thesis I introduce Finland's drug waves and how drugs manifest themselves in Finland in the 2000s. I also introduce youth drug abuse behaviors and whether if we can identify drug users. I also tell how diverse drug addiction can be. I am also interested in why people want to use drugs. My focus is on the parents and drugs. What they have to tolerate when their children start to use drugs and what kind of changes drugs cause in the family and the family's external relationships. I have collected my material on the website called paihdelinkki.fi. There is a forum called Vilpola where I found my material. Everyone who has a friend or relative can write on Vilpola what they have undergone. I limited my material to the writings of parents who told about their child's drug abuse. The method I used was a material-based data collection method. The A-clinic foundation gave me permission to use that material. The aim of my bachelor's thesis is to get information about a teenager's drug abuse affects the family. How drugs change everyday routines and how drugs affect all the members of the family. In my work the theory part and the material-based data go hand in hand. I noticed how badly drug use affects family and all relationships.			
Subject headings, (keywords) Drugs - use,youth, family, Finland			
Pages 32		Language Finnish	
URN			
Remarks, notes on appendices			
Tutor Sari Miettinen		Bachelor's thesis assigned by A-clinic foundation	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	HUUMEET SUOMESSA	1
2.1	Huumeaallot.....	2
2.2	Huumeet 2000-luvulla	3
3	HUUMEET JA NUORET.....	4
3.1	Nuorten huumeiden käyttö tutkimusten valossa.....	4
3.2	Voiko nuoren huumeidenkäyttäjän tunnistaa?.....	5
3.3	huumeet ja nuorisokulttuurit.....	6
3.3.1	Baari- ja tanssikulttuurit.....	6
3.3.2	Tanssiklubi- ja tanssibilekulttuuri.....	7
3.3.3	Hiphop- ja reggae-kulttuuri.....	7
3.3.4	Rock- ja metallikulttuurit.....	7
4	HUUMERIIPPUUUS JA SEN SYNTY	8
4.1	Huumeriippuvuus	8
4.2	Fyysinen ja psyykinen riippuvuus	9
4.2.1	Fyysinen riippuvuus.....	9
4.2.2	Psyykinen riippuvuus.....	10
4.3	Huumekokeilusta käyttöön	10
5	LAPSENI KÄYTTÄÄ HUUMEITA.....	11
6	OPINNÄYTETYÖN TEHTÄVÄ JA AINEISTO	14
6.1	Tutkimusmenetelmät	15
6.2	Tutkimuksen analysointi.....	16
6.3	Tutkimuksen eettisyys	17
7	VANHEMPIEN OMA ÄÄNI VILPOLAN KAUTTA.....	18
7.1	Johdatus aineistoon.....	18
7.2	Vanhemmuus	19
7.3	Vanhempien tunteet	22
7.4	Vanhemman oma aika	24
7.5	Muut keskustelua herättäneet aiheet.....	26
8	POHDINTA	29
	LÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni tutkin suomalaisia perheitä, joiden lapsi tai lapset käyttävät huumeita. Tutkimustehtävänä opinnäytetyölläni on kuinka lapsen huumeiden käyttö on vaikuttanut hänen perheeseensä. Haluan työlläni tuoda esille vanhempien tuntemuksia ja kokemuksia elämästä huumeita käyttävän lapsensa kanssa.

Lähtökohtanani tutkimukseeni on, että vanhemmille oman nuoren huumeiden käyttö tulee usein yllätyksenä. Huumeiden yhä enemmän yleistyessä ja esimerkiksi kannabikseen liittyvien asenteiden muututtua myönteisimmiksi esimerkiksi Internetin vaikutuksen myötä, nuorilla saattaa olla hyvinkin positiivinen kuva ”lievemmistä” päihteistä. Vanhempien on yhä vaikeampi pysyä mukana nuorten huumeiden käytössä nyky-päivänä.

Tutkimuksellani aion hakea tietoa nuorten huumeiden käytöstä ja sen vaikutuksesta nuoren perheisiin, heidän elämäänsä ja perhedynamiikkaan. Minua kiehtoo vanhempien kirjoitelmat ja niitä saadakseni käytän opinnäytetyössäni Päihdelinkki.fi - sivustoa ja siinä toimivaa keskustelupalstaa nimeltä Vilpola. Pyrin työssäni selvittämään, mitä vanhemmat ovat palstalle kirjoittaneet ja mitä asiat nouset heillä tärkeimmiksi puheenaiheiksi.

Haluan tutkia tätä asiaa opinnäytetyössäni, koska minua kiinnostaa perheen näkökulma nuoren huumeiden käyttöön ja huumeiden käytön vaikutukset perheeseen. ”Vanhemmilta kysytään jaksamista, sillä heidän mukanaolonsa ja tukensa on hoidossa tärkeää. (Mauriala 2003, s 20.)

Opinnäytetyön aiheesta on keskusteltu Irti Huumeista Ry:n työntekijöiden kanssa ja toimeksi antajaksi minulle muodosti A-klinikkasäätiö,. A-klinikkasäätiö tuottaa Päihdelinkki-palvelun ja päihdelinkki on ollutjo vuodesta 1996 Suomen suosituin internet-palvelu päihteistä ja riippuvuuksista. (Päihdelinkki.fi 2011)

2 HUUMEET SUOMESSA

Ensimmäisen kerran laittomien huumausaineiden käytöstä tuli Suomessa yhteiskunnallinen ongelma 1960-luvulla. Vuonna 2006 suomalaisista 15 - 69 - vuotiaista noin 13 prosenttia ilmoitti käyttäneensä tai kokeilleensa elämässään jotain huumausainetta. Aikuisväestöstä noin 13 prosenttia arvioitiin kokeilleen joskus kannabista vuonna 2008. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2007, 23; Helakorpi, Jallinoja, Piispa & Uutela 2005, 1; Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37).

2.1 Huumeaallot

Huumeiden käytössä on havaittu kaksi aaltoa. Ensimmäinen aalto oli 1960 - 1975-luvun taitteessa. Toinen aalto on alkanut 1990-luvulla ja sitä on luonnehdittu ”merenpinnan pysyväksi nousuksi”. 15 - 69 -vuotiaista ihmisistä huumeita kerran kokeilleiden määrä on kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa. Miesten keskuudessa määrä nousi 7 prosentista 14 prosenttiin ja naisten keskuudessa 4 prosentista 11 prosenttiin. Nämä luvut kuvaavat eniten kannabiksen kokeilua ja käyttöä. Toisen huumeaallon aikana amfetamiinin ja opiaattien ongelmakäyttäjien määrä on kasvanut ja ongelmakäyttöön. (Helakorpi, Jallinoja, Piispa & Uutela 2005, 1).

Ensimmäiseen huumeaaltoon liittyy vahvasti kannabiksen kokeilun ja käytön nousu, joka kuitenkin laski nopeasti 1970-luvun puolivälissä. Huumeaallon nopea taittuminen ja laskeminen liitetään nuorison hippikulttuurin laskuun ja konservatiivisten ajatusten mukaantuloon. Nuorisokulttuuri kaupallistui myös samalla ja kansainvälisen viihdetelisuuden rooli vahventui. Huumeidenkäyttö ei lisääntynyt 1970-luvun lopussa, eikä 1980-luvulla. Nuorisokulttuureissa oli tähtiä, esimerkiksi punkkulttuuri johon päihteiden käyttö läheisesti liittyi. Niissä kuitenkin alkoholi sai paljon suuremman osan kuin huumeet.

Kuitenkin uudet globaalimmat nuorisokulttuurit löivät läpi ja mukana tuli myös uusi huumeaalto 1990-luvulla. Toisessa huumeaallossa kannabiksella oli oma kokeilijakuntansa, mutta läpi löi myös uudet huumausaineet, muun muassa ekstaasi, amfetamiini ja kokaiini. Ensimmäiseen huumeaaltoon liittyi nuorisokulttuureina hippikulttuuri niin toisessa huumeaallossa mukaan tuli juhlimis- ja tanssikulttuuri.

1990-luvulla Euroopassa levisi nuorten uusi juhlimis- ja klubikulttuuri, johon aiempaa tiiviimmin kytkeytyivät stimuloivat huumeet. Ilmiö yleistyi 15–34-vuotiaiden keskuu-

nessa ja 1990-loppupuolella ilmiö ei rajautunut enää kaupunkilaisnuorten marginaaliksi juhlimismuodoksi. Tämä on muutoksen taustalla, kun tutkimusten tuloksissa huomattiin vuonna 2002 amfetamiini ja ekstaasin käytön lisääntyminen nuoremmissa ikäryhmissä. (Salasuo, 2004, 18-20; Helakorpi, Jallinoja, Piispa & Uutela 2005, 2; Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37).

1990-luvun aikana moninkertaistuvat ongelmakäyttöön liittyvät huumehaitat; kuolemantapaukset, sairastavuus, tartuntataudit ja rikollisuus. Tiedot huumeiden ensikokeilujen ajankohdista osoittavat Suomen toisen huumeaallon olleen nuoriso- ja sukupolvi-ilmiö, kuten myös 1960-luvun tapaan. (Piispa, Jallinoja, Helakorpi & Utela, 2005, 1 – 2 ; Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37.).

1990-luvun huumeekokeilut poikkesivat sukupuolen mukaan. Miesten keskuudessa huumeekokeilut lähtivät voimakkaammin liikkeelle. Kasvuvauhti kiihtyi naisilla vasta vuosikymmenen puolenvälin jälkeen. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37.)

2.2 Huumeet 2000-luvulla

Huumeekokeilut ja huumeiden käyttötaso ovat 2000-luvulla huomattavasti korkeammalla tasolla kuin 1990-luvun alussa. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37.) Suomalaisista 15–69-vuotiaista noin 13 prosenttia vuonna 2006 ilmoitti käyttäneensä tai kokeilleensa joskus elämässään jotain huumausainetta. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2007, 23). Ilmiönä nykyisin huumeiden käytöllä on entistä suurempi osa nuorten arkipäivässä. Huumeilla on huomattavasti aikaisempaa vahvempi asema nuorten kaupunkilaisten juhlintatavoissa, sekä myös päihteiden ongelmakäytössä. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 37.)

Päihdepalvelujen kysyntä on noussut 2000-luvulla merkittävästi huumeiden käytön lisääntyessä ja buprenofiinin, eli subutex:in käytön voimakkaan nousun johdosta. (Päihdetilastollinen vuosikirja 2007, 23).

”Desinger-huume metyleenidioksiropyrovaleroni MDPV yleistyi Suomessa vuosina 2009-2010 ilmiöksi. Aineesta tehtiin ensimmäiset havainnot Suomessa marraskuussa 2008, jolloin Suomi teki aineesta ensimmäisen virallisen ilmoituksen. -- Luokittelupäätöksessä MDPV:n kerrotaan muun muassa aiheuttavan hyperseksuaalisuutta, mistä

johtuen lehdistö kutsui ainetta pitkään harhaanjohtavasti ‘seksi-huumeeksi’. MDPV on synteettinen pyrovaleroni/kationi - johdannainen stimulantti. Se on vaikutukseltaan ja ulkonäöltään amfetamiinin kaltainen aine. MDPV, katunimeltään ‘aakkoset’, yleisyyti amfetamiinin käyttäjien keskuudessa ilmeisesti siksi, että se lääkeainestatuksensa vuoksi tarjosi paremman rikoshyödyn välittäjille. -- Käyttäjiä kuvaillaan usein aggressiivisiksi ja aineen epäiltiin edistävän tartuntatautien leviämistä, tulehdusriskiä sekä voimakkaita mutta lyhytkestoisia psykooseja.” (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 126.)

”Katukaupassa tyypillinen grammahinta vuonna 2009 oli hasikselle 6-20 euroa, valkoiselle heroiinille 120-200 euroa, amfetamiinille 15-60 euroa, kokaiinille 60-150 euroa ja ekstaasitableteille 10-20euroa. MDPV:n katuhinta on ollut ennen sen säätämistä huumausaineeksi tiettävästi 60-80 euroa grammalta, mutta alempia 25-40 euronhintojakin on todettu. --Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla hinnat ovat yleensä selvästi matalampia kuin maakuntakeskuksissa.” (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010,130.)

3 HUUMEET JA NUORET

3.1 Nuorten huumeiden käyttö tutkimusten valossa

Vuoden 2007 ESPAD- tutkimuksen mukaan 8 prosenttia 15–16-vuotiaista oli joskus kokeillut kannabista. Vastanneista 0–2 prosenttia ilmoitti joskus kokeilleensa erilaisia ”kovia” laittomia huumeita. ESPAD- tutkimuksen mukaan koulussa hyvin pärjäävät käyttävät kaikkia päihteitä vähemmän, kuin heikosti pärjäävät. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 41).

Valtakunnallisesta kouluterveyskyselystä on saatavissa vastaavanlaisia tuloksia. Vuosina 2008-2009 lukion1.–2.-luokkalaisista 11 prosenttia oli kokeillut laittomia huumeita. Vastaavasta ammatillisten oppilaitosten1.–2. luokan opiskelijoista 17 prosenttia oli kokeillut joskus laittomia huumeita. Vuonna 2007 hyvin ja huonosti pärjäävien välinen ero kannabiksen käytössä oli suuri. Hyvin pärjäävillä käyttö oli 3 prosentin luokkaa ja huonosti pärjäävillä 17 prosentin luokkaa. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 41).

12–18-vuotiaihin kohdennetun valtakunnallisen nuorten terveystapatutkimuksen kysymyksillä on mahdollista arvioida nuorten ”sosiaalista altistumista huumeille”. Kysymyksillä tarkasteltiin tietävätkö nuoret tuttavapiirissään huumaavia aineita kokeileita taionko heille tarjottu näitä aineita. Valtaosa huumaavien aineiden tarjonnasta tulee ystäviltä ja tuttavilta vuoden 2009 tutkimuksen mukaan. Saatavuus ei siis nykyään ole erityisen vaikeaa tai riipu ulkopuolisesta tarjonnasta, vaan huumeista on tullut osa nuorten arkipäivää. (Alho, Forsell, Jääskeläinen, Partanen & Virtanen 2010, 42).

Vertailuna Iso-Britanniassa 73 prosenttia sanoo, että he saivat ensimmäiset huumeensa kaverilta. 45 prosenttia tarjoajista olivat heidän kanssaan samanikäisiä. 56 prosenttia sanoi kokeilleensa huumeita siitä syystä, että saisi tietää miltä ne tuntuvat. (The Information Centre for health and social care 2010, luettu 20.10.2011.)

3.2 Voiko nuoren huumeidenkäyttäjän tunnistaa?

On yleensä hankalaa tunnistaa huumeita käyttävä nuori, koska oireet ovat rinnastettavissa normaalin murrosiän kuohuntavaiheisiin. Kuitenkin perheen / huoltajan on pidettävä mielessä myös mahdollisuus, että nuori käyttää huumeita. Vanhemmat tarvitsevat oikeanlaista herkkyyttä ja tietoa, kun alkavat ottaa puheeksi huumeidenkäytön mahdollisuuden. Usein huumeekokeilu nuorilla jää kokeiluksi, mutta osalla taas se muuttuu riippuvuudeksi ja vakavaksi ongelmaksi.

Huumeiden käyttöön liittyy monenlaisia muutoksia käyttäjän elämässä. Nuori alkaa olla poissa koulusta, hän ei noudata kotiintuloaikoja, vanhat kaverit muuttuvat uusiin. Nuoren rahantarve kasvaa, mutta vanhemmat eivät välttämättä saa selvää vastausta mihin nuori rahansa käyttää. Nuori saattaa rahoittaa päihteiden käyttöönsä näpistyksillä ja myymällä tavaraa. Vanhemmat voivat huomata tämän siitä, että nuorella on hallussaan paljon uusia asioita, jotka kuitenkin katoavat suhteellisen nopeasti.

Nuori saattaa myös laiminlyödä hygieniaansa ja alkaa näyttää epäsiistiltä. Hänestä voi myös löytyä pahoinpitelyn jälkiä ja käytös on välttelevää läheisiään kohtaan. Nuori voi myös saada raivonpuuskia ja osa nuorista voi olla myös väkivaltaisia. Nuoren elämänarvot ja tavat muuttuvat siis hyvin merkittävästi, kun hänen huumeidenkäyttönsä ei ole satunnaiskäyttöä vaan riippuvuus on jo syntynyt.

Tunnusmerkkejä aineidenkäytöstä ovat esimerkiksi: verestävät silmät, laajentuneet tai pistemäiset pupillit, imelä haju vaatteissa ja hiuksissa, pistojäljet käsivarsissa, päihtymys ilman alkoholin hajua, erilaisten käyttövälineiden löytyminen (piiput, piikit, lusikat), pillerit, hihittelevä ja poissaoleva käytös. (Leskinen 2001, 64-65).

2002 Nuorisobarometrissa on käsitelty nuorten päihteiden käyttöä ja väitteeseen ”On hyväksyttävää käyttää huumeita?” tuloksen mukaan nuoret suhtautuvat huumeiden myyntiin ja käyttöön varsin kriittisesti. (Saarela 2002, 55).

Huumeiden käyttö ja kokeilu näyttävät barometrin antaman kuvan mukaan olevan edelleen nuorten keskuudessa harvinaisia verrattuna alkoholin kulutukseen tai tupakointiin. Kaikista vastanneista neljä prosenttia ilmoitti kokeilleensa tai käyttäneensä satunnaisesti huumeita viimeisen puolen vuoden aikana. Säännölliseksi omaa huumeiden käyttöä tai kokeilua eivät barometriin vastanneet nuoret tunnistanee. (Saarela 2002, 61). Huumeiden käyttö nuorten keskuudessa on kuitenkin harvinaisempaa, kuin muiden päihteiden, mutta ne tulevat yhä useammin esille nuorten elämässä.

3.3 huumeet ja nuorisokulttuurit

Nuoret ovat aina etsineet itseään ja omaa identiteettiään erilaisilla tavoilla. Yleisesti näihin on liittynyt erilaiset nuorisokulttuurit, tavat, tuttavapiiri ja paikkakunnat joissa nuoret asuvat. Kuitenkin huumeiden käyttö vaikuttaa jokaiseen nuoreen eritavalla ja eri konteksteissa käytetään erilaisia huumeita ja eri tavoilla.

3.3.1 Baari- ja tanssikulttuurit

Tämän kulttuurin edustajat käyvät tavallisissa baareissa ja yökerhoissa. Tällaiset yökerhot, sekä pubit ja parit vetävät monenlaista yleisöä, eivätkä he pitäydy esimerkiksi tietynlaisessa musiikkityylissä, vaan suosivat esimerkiksi listahittejä.

Huumeiden lisäksi käytetään alkoholia. Alakulttuurit eivät ole kovin suosittuja ja ihmiset ovat tekemisissä omassa tuttavapiirissään. Myös tämä tuttavapiiri määrittää miten paljon huumeita käytetään. (Seppälä ja Mikkola, 2004, 51)

3.3.2 Tanssiklubi- ja tanssibilekulttuuri

Tanssiklubi- ja tanssibilekulttuurilla tarkoitetaan rankkaa juhlimista ja tanssimista ja huumeiden avulla siihen haetaan hyvää fiilistä ja jaksamista aina aamuun asti. Huumeita esiintyy tavallisesti tässä kulttuurissa. Nuoret, ja vähän vanhemmatkin, haluavat enemmän nostetta juhlaillalleen ja huumeet tuovat sen lisän.

Tässä kulttuurissa on myös monia erilaisia alakulttuureja, joihin liittyvät omat tavat. Kokaiini ja alkoholi ovat vanhemman juhlakansan sekoitus. Nuoret taas käyttävät amfetamiinia, ekstaasia, GHB:tä, BDO:ta ja ns. tutkimuskemikaaleja. Mukana on myös alkoholi, mutta päihtymistä ei pidetä suvaittavana. Parempi olisi, jos nuori pystyisi hallitsemaan itsensä ja käyttöksensä. Toisin kuin kutsutuissa metsäbileissä käytetään kannabista, psykedeelejä ja alkoholia paljon vapaammin. (Seppälä & Mikkola, 2004, 51-52)

3.3.3 Hiphop- ja reggae-kulttuuri

Hiphop- ja reggae-kulttuuriin liitetään yleensä kannabis. Kuitenkin edellä mainittuun kulttuuriin kuuluu kannabiksen ja alkoholin yhdistäminen. Hiphop-kulttuurissa myös aatteet ovat erilaiset kuin reggae-kulttuurissa. Siinä huumeiden käytöllä pyritään tuomaan enemmän ulos kapinointia auktoriteetteja vastaan ja luomaan omaa tilaa. Reggae-kulttuurissa taasen on mukana hippiaate, jossa pyritään tuomaan esille rauhallisuutta, tuomaan erilainen alkoholiton juhlimisen malli. Kannabista ei yleisesti myöskään pidetä edes huumeena (Seppälä ja Mikkola, 2004, 52-53).

”Kannabis ei ole jännittävä uusi päihde. Se on vakiintunut nuorten juhlimiskäyttöön alkoholin ohelle, vaikka sitä käyttääkin vain osa nuorista. Kannabiksen käytölle leimallista on se, että päihdettä käytetään myös muussa kuin juhlimistarkoituksessa, esimerkiksi yksin kotona arki-iltana rentoutumiseen” (Seppälä, 2003, 31). Tämäkin kertoo sitä, että kannabis on nykyään rentoutumishuume, jota ei pidetä melkein enää pahana. Tämä tulee esille hiphop- lumilautailu- ja reggae-kulttuureissa.

3.3.4 Rock- ja metallikulttuurit

Rock- ja metallikulttuurien sisällä huumeiden käytössä ei pyritä kiinnittämään huomiota huumeiden käytön hallintaan tai riskien minimoimiseen samalla tavalla kuin

tanssiklubi- ja tanssibilekulttuurissa. Mukana käytössä on myös alkoholi. Joissakin rockkulttuureissa kannabis on hyvin paljon käytetty ja arkistunut huumausaine. 1990-luvun puolivälissä tuli mukaan amfetamiini, mutta käyttö on vähentynyt siitä. Kannabiksen lisäksi amfetamiinia käytetään esim. ennen keikkaa, jotta jaksaa ja keikan jälkeen, jotta jaksaa tulevat juhlat. Rock-kulttuurissa on pyritty pääsemään eroon perinteisestä narkomaanikuvasta. Kulttuuriin kuuluu myös tanssiklubit ja – bileet. Niissä yleensä käytetään ekstaasia, kokaiinia ja psykedeelejä (Seppälä ja Mikkola, 2004, 53).

4 HUUMERIIPPUUUS JA SEN SYNTY

4.1 Huumeriippuvuus

Huumeriippuvuuden alku ja sen muodostuminen ovat kaikille yksilöllisiä. Tämä voi liittyä esimerkiksi nuoren identiteetin hakemiseen tai halusta kuulua johonkin tiettyyn kaveriporukkaan. Huumeidenkäytön aloittaminen on jokaiselle nuorelle erilainen käännekohta. Joku nuorista on halunnut päästä pois arjesta, toinen taas kokeilee ystäväpiirin painostuksen alaisena. Pertti Kempainen (1997, 60-61) kuvailee huumeriippuvuutta kolmen vaiheen kautta. 1. vaihe: huumekeilu, 2. vaihe: Seurustelu ja kuhertelu ja 3. vaihe: Huumeiden käyttö.

Ensimmäisessä vaiheessa nuori kokeilee yleensä kavereidensa kanssa kannabistuotetta, kuten hasista tai marihuanaa. Yleisimmin tämä kokeilu tapahtuu suuressa porukassa esimerkiksi kotibileissä. Tämän tyyllisissä tilanteissa nuoren on vaikeampi sanoa ei huumeille. Myös huumeiden tuoma näennäisvapaa maailma ihastuttaa nuoria. Huumeita myydään ja markkinoidaan myös positiivisella kuvalla. Nuoren on yhä hankalampi pitää kiinni faktoista, kun jokainen media syöttää omanlaistaan mainosta. (Kempainen 1997, 60).

Toisessa vaiheessa, seurustelu ja kuherteluvaiheessa, nuorelle on syntynyt jo oma aktiiviteetti huumausaineita kohtaan. Nuori on hankkinut huumausainetietoa, hän tietää hinnoista ja mistä huumeita saa. Hän alkaa myös levittää tietoisesti ja valikoidusta valitsemaansa huumetta lähipiirissään. Nuori ei kuitenkaan tiedosta huumeiden haittavaikutuksia ja hänen asenteensa huumeita kohtaan on positiivinen. Nuori puhuu kaveriporukassaan huumeista avoimesti, mutta vanhempien kanssa peitellysti. Nuori käy

myös enemmän juupas-eipäs -väittelyä vanhempiensa kanssa ja aikuisten läheisyyttä varotaan ja auktoriteettia vähätellään. (Kempainen 1997, 60).

Kolmannessa vaiheessa nuori käyttää jo huumeita monella tavalla. Kempaisen (1997, 61) mukaan tässä suhteessa ei ole olemassa mitään huumeikäyttäjän perustyyppiä. Satunnaiskäyttäjän ja vaikean huumeriippuvuuden välillä on suuri ero. Molemmat laidat tarvitsevat kuitenkin huumeita.

Tänä päivänä huumeista puhuttaessa on eroteltu kaksi ryhmittymää, ne jotka käyttävät hallitusti huumausaineita ja ne jotka käyttävät hallitsemattomasti huumausaineita. Hallitusti huumausaineita käyttävät eivät ole narkomaaneja ja he puolustautuvat usein mediassa.

4.2 Fyysinen ja psyykinen riippuvuus

Huumeriippuvuuteen sairastunut nuori käy taistelua elämän ja kuoleman välillä, kuten kuka tahansa rajalla oleva ihminen. Hän on psyykkisesti ja fyysisesti sairas ja tässä vaiheessa ihmisen on katsottava itseään sellaisena kuin on. Pelottavaa voi olla huomata, että mitä minusta on enää jäljellä ja mitä voin tehdä enää elämälläni. Huumeriippuvuus jaotellaan psyykkiseen ja fyysiseen riippuvuuteen. Psyykinen riippuvuus tarkoittaa mielessä tapahtuvaa riippuvuutta. Fyysinen riippuvuus tarkoittaa taasen ruumiillista riippuvuutta ja sen seurauksena ovat esimerkiksi vieroitusoireet. ”Psyykinen riippuvuus ei ole koskaan aineen vaikutuksen seuraus, vaan huumeiden käytön syy; se johtuu ihmisestä. Fyysinen riippuvuus on sijaan käytön seurausta; se johtuu aineesta” (Kempainen 1997, 37).

4.2.1 Fyysinen riippuvuus

Fyysinen riippuvuus tarkoittaa sitä, että elimistö on tottunut päihdeaineisiin. Fyysiseen riippuvuuteen kuuluu vieroitusoireet, joita voivat olla esimerkiksi vilunväreet, vapina, sydämentykytykset, verenpaineen vaihtelut, oksentelu ja kouristelu. Pitkäaikainen huumeidenkäyttö saattaa vaurioittaa myös sisäelimiä, kuten munuaisia, haimaa ja maksaa. Nuoren fyysinen olemus on ”luuta ja nahkaa”, hän on kalpea ja silmien alla on useimmiten paksut, mustat renkaat. Eri huumausaineet aiheuttavat myös eriasteista ruumiillista riippuvuutta. Heroiiniin, amfetamiiniin, rauhoittaviin lääkkeisiin ja kokaaniiniin se voi kehittyä hyvinkin voimakkaaksi, kun taas, kannabikseen, LSD ja teknisiin

liuottimiin taas ruumiillinen riippuvuus voi olla vähäistä tai sitä jopa ei ole. (Pylkkänen 1992, 36).

4.2.2 Psyykkinen riippuvuus

Pylkkäsen (1992, 36) mukaan fyysinen riippuvuus on sidoksissa aineen ominaisuuksiin, psyykkinen riippuvuus taas on ihmisessä itsessään oleva piirre. Psyykkinen riippuvuus tarkoittaa sitä, että nuori uskoo ja tuntee päihdeaineen olevan välttämätöntä hänen hyvinvoinnilleen. Esimerkkinä Kemppisen (1997, 65-66) mukaan moni huumeongelmainen kuvittelee päässeensä alkoholiongelmastaan irti alkamalla käyttää toista päihdettä. Psyykkinen riippuvuus merkitsee sitä, että käyttäjä ei voi elää ilman huumeita. Nuoren käyttäessä pitkään huumeita, hänen toleranssinsa kasvaa. Hän tarvitsee yhä enemmän ja yhä useammin ainetta saadakseen halutun olotilansa.

Nuori saattaa kokeilla vieroitusta moneen kertaan ja valitettavasti joillain vieroitus ei onnistu koskaan. Kemppinen (1997, 66) kirjoittaa, että joidenkin tutkijoiden mukaan sadasta huumeiden ongelmakäyttäjistä vain viisi selviää täysin kuiville.

4.3 Huumekokeilusta käyttöön

Ihmiset käyttävät huumeita eri syistä. Tähän vaikuttaa muun muassa yhteiskunta, jossa elämme, lähipiirimme, ihmisen oma persoona ja esimerkiksi oman identiteettinsä etsiminen aiemmin mainituista alakulttuureista. Kirjassa *Syy vai seuraus*, on käytetty Amerikkalaisten tutkijoiden, Wiederin ja Kaplanin tutkimusta eri huumeiden käyttäjistä. Tutkimuksessa ihmiset on jaettu kolmeen ryhmään, miten kukin huumeita käyttää. (Pylkkänen 1992, 32.)

Ilo irti elämästä -ryhmässä ihmiset käyttävät huumeita hetkellistä mielihyvää tavoitellakseen. He haluavat rentoutua, virkistäytyä, juhliä ja irtautua arjesta. Nykyään tätä kutsuttaisiin niin sanotuksi bilehuumeiden käytöksi. Nuoret käyttävät huumeita saadakseen potkua juhliinsa ja jaksakseen koko yön. He ovat satunnaiskäyttäjiä, jotka eivät saata muutoin huumeita käyttää. (Pylkkänen 1992, 32.)

Toinen ihmistyyppi käyttää huumeita selviytyäkseen liian ankarina kokemistaan arkielämän vaatimuksista. Huumeiden avulla ihminen pyrkii välttämään kiusallisia miellesä tapahtuvia (psyykkisiä) elämyksiä ja kestävämpään elämään. Tämäkin tyyppi tarvit-

see irtiotta, mutta eri tavalla. Nuoresta saattaa esimerkiksi tuntua, että koulu ja vanhemmat painostavat häntä liikaa. Saattaa olla, että hän ei kerkeä tehdä kaikkea mitä häneltä vaaditaan ja näin ollen hän turvautuu huumeiden tuomaan helpotukseen ja irtiottoon. (Pylkkänen 1992, 33.)

Kolmas ihmistyyppi käyttää huumeita, koska he haluavat piiloon omaa elämäänsä. Huume tuo hyvänolontunteen ja poistaa ahdistuksen. Huume on korvike hyvänolontuntemiseen muutoin. Elämä on tälle henkilölle liian raskas ilman huumeita. Huumeet auttavat häntä unohtamaan oman pahan olonsa. Kun kakkostyyppi tahtoi kestää elämänsä kurjuutta, kolmostyyppi tahtoo kokonaan piiloon omaan haavemaailmaansa. (Pylkkänen 1992, 33.)

5 LAPSENI KÄYTTÄÄ HUUMEITA

Vanhemmille saattaa syntyä epäily, että oman lapsen elämässä on sattumassa jotain ikävää. Nuoren käytös alkaa muuttua, hän salaa asioita ja välttelee kysymyksiä niin rahantarpeesta, kuin miksi on koulusta poissa. Nuori on saattanut aloittaa alkoholin ja tupakan käytön, mutta hänen asenteensa saattaa olla huumeisiin vielä hyvin kielteinen. Vanhempien tulisikin keskustella lastensa kanssa heidän perimmäisistä ajatuksistaan ja tuntemuksistaan huumeista. (Leskinen 2001, 70; Kempainen 1997, 113; Leskinen 1999, 30-31)

Huumeikäyttäjä nuorten perheille on yleensä yllättävää saada tieto, että oma lapsi käyttää huumeita. Nuoret ovat saattaneet aloittaa huumeiden käytön jo 15-vuotiaina, mutta vanhemmat saavat tietää siitä vasta paljon myöhemmin. Tähän voi liittyä tietämättömyys huumeista, halua sulkea silmät ongelmalta, tai ajattelemalla, että se on osa nuoruutta. Nuoren varttuessa alkaa itsenäistyminen ja oman elämän opettelu. Nuoren jokaisesta liikkeestä ei olla perillä, vaikka vanhemmat koettavatkin pysyä mukana nuorensa elämässä. Tieto huumeiden kokeilusta tai käytöstä tulee vanhemmille yleensä viimeisenä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 386-387; Leskinen, 1999, 29.)

Epäilyvaihe saa usein vanhempien välille ristiriitoja. Toinen vanhemmista saattaa epäillä enemmän kuin toinen. Tässä kohdin vanhempien olisi hyvä vetää yhtä köyttä, jotta eivät aiheuttaisi enempää riitoja. Tieto nuoren huumeiden käytöstä tulee usein

ikävästä ja vakavana yllätyksenä. Nuori on saattanut jo huomata vanhempiansa epäilyn ja voinut alkaa manipuloimaan tilannetta. Manipuloimisen taito kehittyy nuorille nopeasti, koska heidän täytyy jollain turvata elämäntapansa. Näitä keinoja vanhempien ei pidä hyväksyä, vaan puuttua tilanteeseen ajoissa. (Leskinen 2001, 70; Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 386-387; Leskinen 1999, 34).

Nuori on saattanut myös koetaa kertoa vanhemmilleen kiertoteitse käyttävänsä huumeita. Nuori voi pelätä seuraamuksia ja ei sen takia uskalla kertoa vanhemmilleen suoraan. Päiväkirja johon hän on kirjoittanut mietteitään, tai huumeiden käyttöön liittyvät välineet ovat saattaneet jäädä näkyville jonain päivänä. Tähän vanhemman tulisin puuttua, jos nuori jää kiinni. Jossain tapauksissa vanhemman huolen noustessa kuunnellaan nuoren puheluita tai luetaan päiväkirjaa lapsen tahdoin vastaisesti. Se voi raivostuttaa nuorta, mutta puuttuminen on välittämistä. (Leskinen 2001, 70; Leskinen 1999, 33).

Vanhemmat saattavat soimata itseään, miettiä miksi he eivät tajunneet aikaisemmin ja ovatko he huonoja vanhempia. Tilanteen tajuaminen on vanhemmille sokki ja päälimmälliset tunteet ovat häpeä ja syyllisyys. Monet kysymykset vilisevät vanhempien mielissä. Lapsen huumeiden käyttö voi aiheuttaa vanhemmissa vihan ja raivon tunteita. vanhemmat voivat tuntea itsensä petetyiksi ja vastuu vanhempana pelottaa. Kaikkien näiden tunteiden kuohuessa voi olla vaikea miettiä toimintaansa, vanhemmat voivat jopa toimia tavalla joka pahentaa tilannetta, tai tekee asian ratkaisemisesta hankalampaa. (Leskinen 2001, 70; Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 387 ; Leskinen 1999, 34).

Vanhempien rooli korostuu, mitä enemmän huumeiden käyttö vakiintuu. Vanhempien eteen tulee koko ajan vaikeampia kysymyksiä ja asioita joita täytyy ratkaista. Ulkopuolelta tulee monenlaisia neuvoja ja vanhemmat jäävät myös suuren suurennuslasin alle, jossa muut arvostelevat heidän toimintaansa ja ovat tietävinään paremmin kuin he. Tässä kohden perhe saattaa jopa eristäytyä kanoottisesta tilanteesta. Ulkopuoliset kontaktit vähenevät, enää ei kyläillä, ketään ei pyydetä käymään, koska pelätään muiden reaktioita. (Leskinen 1999, 37; Leskinen 70-71).

Vanhemmista usein äiti on päävastuunottaja nuoren tilanteessa ja hän ottaa usein roolin, jossa hän ja lapsi elävät symbioosissa. Silloin äiti saattaa ruokkia nuoren huume-

riippuvuutta ja auttaa häntä rahoittamaan huumeensa. Samalla kuitenkin äiti tuhoaa oman elämänsä ja äideillä, jotka näin lastaan auttavat joutuvat painimaan myös oman elämänsä uudelleen kuntoon. Tämä läheisriippuvuus luo tilan, jossa nuoren tilanne säätelee koko perheen elämää ja ihmissuhteita. (Leskinen, 1999, 34; Leskinen 2001, 70-71)

Leskisen kertoo että, kun nuori aloittaa huumeidenkäytön vanhempien huomio kiinnittyy häneen niin paljon, että perheen muut sisarukset jäävät vähemmälle huomiolle. Näin ollen sisarukset voivat syyttää itseään, yrittää ottaa vanhempien roolia ja siitä johtuen heidän oma nuoruutensa ja ongelmiansa käsittely saattaa jäädä taka-alalle. Sisarukset saattavat myös elää käyttäjän elämää ja auttaa häntä kaikessa elämäänsä koskevissa asioissa. Sisarukset saattavat syyllistää itseään siitä, kun oma sisko tai veli on alkanut käyttää huumeita. Sisarukset omaksuvat rooleja, jotka saattavat vaikeuttaa heidän normaalia kasvua ja kehitystä (Leskinen 2001, 66-67; Leskinen 1999 35-37).

Sisarukset ovat saattaneet tietää sisarensa tai veljensä huumeiden käytöstä ennen vanhempia. He eivät halua huolestuttaa vanhempiaan kertomalla ja myös kertomalla heille muodostuu lojaaliusongelma käyttävää sisarustaan kohtaan. Tämä kaikki aiheuttaa vihan tunteita muille lapsille, koska he saattavat saada paljon epäoikeuden mukaisuutta osakseen. Toisaalta vanhemmat saattavat muuttua myös liian suojelevaisiksi muita lapsia kohtaan peläten, että hekin alkavat käyttää huumeita. (Leskinen 1999, 35-27: Leskinen 2001, 70-71)

Oman lapsen käytös saattaa yllättää ja säikäyttää vanhemmat. Lapsi saattaa olla vanhempiaan kohtaan väkivaltainen ja aggressiivinen. Vanhemmat saattavat alkaa pelkäämään lastaan ja kaikkea mitä lapsi tuo mukanaan. Ulkopuolisille on vaikea kertoa pelkiaan lastaan kohtaan. Ajan kuluessa perhe alkaa tottua elämään huumelapsen kanssa. Tietoa eri huumehoidoista ja huumeriippuvuudesta on haettu. Mukana on saatanut olla rikollisuutta, johon tahtomattaan vanhemmat on sekoitettu mukaan. (Leskinen 1999, 40).

Vanhemmat alkavat lapsena huumeongelman edetessä hakea yhä enemmän ulkopuolista apua. He alkavat saada riittävästi tietoa huumeriippuvuudesta ja uskaltavat asettaa rajoja lapselle. Lasta on koetettu auttaa lopettaa huumeiden käyttö, häntä on viety katkaisuun ja eri hoitoihin, mutta aina tulee takapakkia. Vanhemmat joutuvat painis-

kelemaan ristiriitaisten tunteiden vallassa ja kestävästi nuoren valehtelut. Apua tahdotaan antaa, mutta milloin lapsi oikeasti ottaa sen vastaan. Ratkaisu oman lapsen huumeongelmaan ei löydy hetkessä ja tilanne vaatii pitkäjänteistä toimintaa ja voimakasta suuntautumista tulevaisuuteen, yhdessä lapsen kanssa. (Kempainen 1997, 112; Leskinen 1999, 40).

Suomessa huumeiden ongelmakäyttäjille ja huumeriippuvuudesta kärsiville on erilaisia hoitomalleja. Lähtökohtana kaikelle on nuoren oma tahto elää ilman huumeita. Katkaisuasemalla hoidetaan huumeriippuvuutta, ja hoidon edetessä paneudutaan huumausaineista vieroittamiseen ja lopuksi kuntoutukseen. Tällä pyritään palauttamaan nuori ”yhteiskunnan rattaille”. Tähän ei liity pelkästään nuoren auttaminen kuiville, vaan hän tarvitsee tukea kaikilla elämänalueillaan. Hoito on pitkäaikaista ja nuori saa apua jokapäiväisen elämänsä järjestämisessä. Nuori ei ole ainoa joka tarvitsee apua, vaan myös läheisille on erilaisia hoitokeinoja. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 397)

Hoitojärjestelmät nykyiseltään ovat laitoskeskeisiä. Työntekijöiden on muistettava, että suurin osa huumenuorista on kuitenkin laitosten ulkopuolella. Työntekijöiden olisi jalkauduttava huumenuorten arkitodellisuuteen ja esimerkiksi nuorisotyötä tekevillä tulee olla uusia vaihtoehtoja huumeita käyttävien nuorten kohtaamiseksi. Tuloksellisinta ennaltaehkäisevä työ on, kun nuori jättää kokeilematta huumeita. Huumeiden käytön vastustavalla työllä pyritään auttamaan nuoret myös mahdollisimman ajoissa hoitoon heidän kokeiltuaan huumeita. Mitä enemmän nuori on käyttänyt huumeita ja on aineiden maailmassa, sitä vaikeampi häntä on hoitaa. Se saattaa olla jopa mahdotonta. (Alltonen, Ojanen, Viuhanen & Vilen 1999, 397-398; Kempainen 1997, 114)

6 OPINNÄYTETYÖN TEHTÄVÄ JA AINEISTO

Tutkimukseni tehtävänä oli saada tietoa vanhempien tuntemuksista lastensa huumeidenkäytöstä. Huumeista löytyy paljon informaatiota, niin käyttäjän, kuin auttajan näkökulmasta. Tahdoin tutkimuksellani tuoda esille vanhempien näkökulmaa ja miten heidän lapsensa huumeiden käyttö on muuttanut perheen elämää. Kuinka nuoren huumeiden käyttö on tullut esille ja kuinka se on näkynyt perheen arjessa.

Tutkimuksessani aineiston keruun kohteena käytin palstaa nimeltä Vilpola. Se toimii paihdelinkki.fi sivustolla. Vilpola on tarkoitettu huumeidenkäyttäjien läheisille. Siellä he voivat purkaa tunteitaan, tuoda ajatuksiaan esille ja vaan kertoa tilanteestaan ja kohdata samassa tilanteessa olevia ihmisiä. Keskustelualueella toimii valvojana päihdelinkin toimitus. Alueella kirjoittajien kanssa keskustelevat vertaisohjaajat Irti Huumeista ry.stä.

Valitsin tämän tavan kerätä aineistoni, koska aiheen arkaluontoisuuden takia on vaikea saada haastatteluja. Soitin Irti Huumeista Rylle ja sieltä sain vinkkiä vilpolasta. A-klinikkasäätiön kanssa olen kirjoittanut salassapitosopimukset, joiden mukaan en saa ottaa suoria lainauksia palstalta. Aineisto tarjoaa myös vanhempien oikeita mietintöjä, siellä ei kaunistella haastattelijalle asioista. Kvalitatiivisessa aineistossa yleensä analysointi jätetään tematisoinnin nimissä tapahtuneeksi sitaattikokoelmaksi. Sitaatit ovat usein mielenkiintoisia, mutta kovin pitkälle vievää analyysia ja johtopäätöksiä ne eivät tarjoa. Työssäni ei löydy suoria lainauksia, mutta pyrin aineistostani tekemään muuten mielenkiintoisen luettavan. (Eskola & Suoranta 1998, 175-176).

6.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimukseni on kvalitatiivinen- eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiiviseen tutkimustyyppiin kuuluu tekstin tai toiminnan merkityksen ymmärtäminen. Kvalitatiivisen tutkimuksen idea nojaa hermeneuttiseen, ymmärtävän ja selittävän otteeseen. Tutkimusprosessi ja sen aikana tutkijan ymmärrys tutkittavasta asiasta syvenee asteittain. Tekstiä tai toimintaa teemoitellaan. Tutkimuksessa teemoittelin omaa aineistoani ja kävin aineistoa lävitse monessa eri osassa. (Hirsjärvi 2007, 162; Helakorpi 1999, 59).

Tutkimusmenetelmänä aineistoani tutkiessa käytin sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissa (sisällön erittelyssä) aineisto luokitellaan sisältöryhmiin, havaintoyksikkönä voivat olla sanat, merkitysrakenteet, lauseet tai kappaleet. Laadullisessa analyysissa aineiston huomio kohdistuu aineiston laatuun ja subjektiivisiin ilmauksiin, joita arvioidaan systemaattisesti taustalla olevan viitekehyksen, hypoteesin tai kysymysten pohjalta. (Helakorpi 1999, 57).

Näkyvimpiä piirteitä laadullisessa tutkimuksessa on aineiston keruu menetelmä. Nykyään hyväksytään aineistoiksi mm. vapaamuotoisetkin haastattelut, elämäkerrat,

kirjeet yleisöosastokirjoitukset ja elokuvat. Nykyään erityisesti joukkotiedotus ja populaarikulttuuri tuottavat kiihtyvällä vauhdilla aineistoa joka soveltuu hyvin laadullisen analyysin kohteeksi. Monissa tapauksissa saattaa olla myös järkevää turvautua sekundääri aineistoon, sen sijaan että kokoaisi kokonaan uutta. Kuten minun tapauksessani aineisto on peräisin kirjoittajilta suoraan, jotka ovat kertoneet tapauksistaan ja tunteistaan ilman kyselyjä. Jossain kirjoituksessa aiheen oli laatinut ohjaaja, mutta niitä ei monia tullut eteeni. (Eskola & Ruoanta 1998, 119; Helakorpi 1999, 51)

Keräsin aineistoani intensiivisesti lokakuussa kahden viikon ajan. Kävin lävitse vilpolaista kaikki kolme sivua joille oli keskusteluja kerääntynyt. En erotellut aineistostani mitä minäkin vuonna on kirjoitettu, vaan otin kaikki vanhempien kirjoitukset mukaan. Vilpola on tuore kirjoituskanava, joten keskustelut ovat vuodesta 2010 - 2011 asti. Kirjoituksia, joista olen kerännyt aineistoni kertyi minulle noin 30 kappaletta.

Tutkimusaineistoni koonti tapahtui monessa osassa. Ensi töikseni tutustuin Vilpolaan ja kävin aineiston päällisin puolin lävitse. Kokosin itselleni seuraavaksi kohdat joissa vanhemmat kirjoittivat. Vilpolaan voi kirjoittaa kaikki huumeiden käyttäjien läheiset. Tämä siis kattaa sisarukset, puoliset, ystävät jne. Tutkimukseni oli kyse vanhemmista, joten rajasin muut pois ja keskityin ainoastaan vanhempien osuuksiin.

Aineistoni luonne kertoi vanhempien kokemuksista. Heillä oli vapaa sana ja jokainen on toteuttanut omaa kertomustaan palstalle. Palstalle kun kirjoittaa, niin kirjoittaja voi miettiä mitä kirjoittaa ja muokata tekstiään monestikin ennen julkaisemista. Kirjoittaminen on ollut ihmisille vapaaehtoista. Asiat jotka ovat kirjoittajia mietittäneet ja mitä he ovat kokeneet ovat tulleet heiltä itseltään. Joitain kirjoitus ketjuja olivat ohjaajat myös aloitelleet, jotta saisivat kirjoittajien mielipiteitä askarruttaviin asioihin.

6.2 Tutkimuksen analysointi

Aineistoani olen analysoinnit teemoittelua käyttämällä. Teemoittelulla pyritään selvittämään tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. Aineistosta pyritään saamaan aihekokonaisuuksia, jotka ovat voitu alustavasti johtaa alustavasta viitekehystä tai kysymysten asettelusta. Teemoittelulla voi nostaa aineistosta esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Silloin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja aineistosta voidaan poimia sen sisältämät keskeiset aiheet. Käytin tässä

myös sisällön erittelyä, joka voidaan lukea myös pelkistämisen muotoon. Aineistosta karsitaan epäolennainen pois ja siinä pyritään muodostamaan useammasta lauseesta ajatuskokonaisuuksia. Sisällön erittely sopii tutkimukseeni myös sen takia, että sillä voidaan selvittää mistä mediassa keskustellaan. Mediana minulla toimii Internet ja siellä käytävä keskustelu. (Helakorpi 1999, 71; Eskola & Suoranta 1998, 175-176; Eskola & Suoranta 1998, 186).

Kun olin tutustunut aineistoon päällisin puolin, niin seuraavaksi kävin vanhempien kirjoituksia lävitse. Kirjoitin keskusteluiden otsikot itselleni ylös ja lyhyen kuvauksen sisällöstä. Seuraavaksi huomasin, että minulle alkoi muotoutua kolme teemaa. Nämä kolme teemaa olivat: vanhemmuus, oma aika ja tunteet. Tekstin sisältö muuttui, mutta jokin noihin liittyvä asia löytyi kirjoitusketjusta. Aloin nostamaan itselleni kirjoituksia näiden kolmen otsikon alle ja muokkaamaan niistä eheää kokonaisuutta.

Vanhemmat puhuivat myös monista muista aiheista ja niitä kokosin itselleni neljännen otsikon alle. Nostin aiheet, joista vanhemmat olivat ihmeissään, närkästyneitä, tai niissä oli heille tärkeää informaatiota. Palsta tarjosi todella kirjavan aineiston ja minusta se oli todella hyvä aineiston keruu paikka. Siihen olisi voinut paneutua jopa enemmän esimerkiksi toteuttamalla kirjoittajille lisä kysymyksiä, tai ottamalla heihin yhteyttä ja näin syventämällä heidän tarinaansa.

6.3 Tutkimuksen eettisyys

Avoin palsta voi merkitä osallistujalle osallisuutta yhteisöön, joka on jollain tavalla rajattu ja todennäköisesti turvalliseksi koettu. Tämän vuoksi on aina hyvä pohtia tutkimuksessaan myös eettisesti perustella, miksi ja miten tällaista aineistoa tutkimukseen käyttä (Kuula 2006, 185).

Lähestymistapani oli anonymiys. Olen hakenut lupani A-klinikkasäätiöltä heidän ohjeidensa mukaan. Minun on pidettävä kirjoittaessani huolta, että en saa ottaa suoria sitaatteja ja muutenkin turvata kirjoittajien oma anonymiteetti. Kuitenkin Vilpola on myös kanava, jota kuka tahansa pystyy lukemaan. Tästä syystä koin eettisesti mahdolliseksi ja oikeaksi käyttää Vilpola-kanavaa opinnäytteeni aineistona.

Kuulan (2006, 186) mukaan tutkijan on tapauskohtaisesti arvioitava sivuston avoimuus aste palstan käyttäjien näkökulmasta. Huomasin, että Vilpola-kanavaa voivat lukea ketkä vain jotka tahtovat, tarkastelu ei vaadi sisään kirjautumista. Teksteihin kommentoiminen taas edellytti oman nimimerkin luomista. Käyttäjää ei myöskään todenneta palstalla, eli heidän henkilöllisyyttään ei varmisteta. Tällä perustelen myös eettistä näkökulmaa aineistoni keruulle, jos satunnaisella ihmisellä olisi mielenkiintoa tutustua palstaan tai lukea sitä, se olisi mahdollista kelle vain. Keskustelupalstalla oli myös hyvin tiukat säännöt ja kaikki niitä loukkaavat kirjoitukset poistetaan. Tutkijoiden täytyi ottaa yhteyttä A-klinikkasäätiöön ja heiltä tulivat toiminta ohjeet, kuinka toimia ja miten palstaa saa käyttää.

7 VANHEMPIEN OMA ÄÄNI VILPOLAN KAUTTA

7.1 Johdatus aineistoon

Aineistostani nousi selvästi kolme teemaa, joita tarkastelen seuraavissa luvuissa. Nämä teemat ovat: vanhemmuus, tunteet ja oma aika. Neljäntettä kohtana on tiivistetysti, mitä muita vanhempien käsittelemiä aiheita aineistosta nousi. Opinnäytetyöni tehtävänä oli tutkia suomalaisia perheitä joiden lapset käyttävät huumeita. Pyrin työlläni tuomaan esiin vanhempien tuntemuksia, mitkä asiat nousivat heille tärkeiksi ja mitä he ovat kirjoittaneet aineistoon.

Lapsen käyttäessä huumeita vanhempien tunteet ovat hyvin moninaiset. Eniten tunteista nousee esiin suru, pettymys ja huoli lapsestaan. Vanhemmat tuovat palstalla esille myös väsymystä, epäluuloisuutta, mutta myös iloa ja onnistumista. Tunteet vaihtelevat myös siitä, onko nuori jäänyt ensimmäisestä huumeekokeilustaan kiinni vai tullut kotiin kättämään taas rahaa ja asuinsijaa pitkän huumeputken jälkeen.

Kirjoittajat toivat esille myös vahvasti, kuinka tärkeää on ottaa omaa aikaa ja päästä irti tilanteesta. Tässä huomasin kuinka vanhemmille tuli myös huono omatunto käytöksestään. Voika olla huolehtimatta, olla kirjoittajien mielestä huono vanhempi ja unohtaa lapsensa ja tilanteensa edes päiväksi.

Vanhempien tunteisiin ja elämään vaikuttaa myös muut ihmiset. Näillä ihmisillä tarkoitan muita perheenjäseniä, sukua, työkavereita, ystäviä / tuttavvia ja ihmisiä jotka saattavat tulla nuoren mukana hänen omasta tilanteestaan. Kuinka nämä ulkopuoliset auttavat tai pahentavat tilannetta, mitä he saavat vanhemmat tuntemaan itsestään ja vanhemmuudestaan.. Näitä tunteita ja ajatuksia tarkastelen aineistossani.

7.2 Vanhemmuus

Huumeidenkäyttäjien vanhemmat saavat taistella omasta vanhempien roolistaan todenteolla lapsensa kanssa. Vanhempjen kirjoitusten mukaan päihteitä käyttävä nuori, osaa vedättää vanhempiaan, mutta jossain vaiheessa tulee vanhempjenkin raja vastaan. Vanhemmat miettivät palstalla, kuinka välittää lapsestaan, kuinka antaa tukea ja apua ja olla hyvä vanhempi. Vanhempjen rooli korostuu, mitä enemmän huumeiden käyttö vakiintuu. Leskisen mukaan (1999, 37) vanhempjen eteen tulee koko ajan vaikeampia kysymyksiä ja asioita joita täytyy ratkaista. Myös oma vanhemmuus jää kriittisen tarkastelun kohteeksi, niin oman kuin ulkopuolistenkin.

Vanhemmat kirjoittavat, että tuntevat syyllisyyttä siitä, että eivät ole olleet tarpeeksi lastensa kanssa. Kirjoituksista huokuu ajatus siitä, että olisiko tilanne toinen, jos olisi antanut enemmän aikaa lapselleen. Tämä sama ilmenee myös teoriassa. Leskisen mukaan (1999, 34) vanhemmat saattavat soimata itseään, miettiä miksi he eivät tajunneet aikaisemmin ja ovatko he huonoja vanhempia. Tilanteen tajuaminen on vanhemmille sokki ja päällimmäiset tunteet ovat häpeä ja syyllisyys.

Viestiketjusta löytyy kuitenkin myös vastaus, että vaikka on ollut koko ajan lastensa kanssa, on huumeita kuitenkin kokeiltu. Jokainen vanhempi on erilainen kasvattaja ja se tekeekin jokaisesta vanhemmasta erilaisen. On kyseessä rikas tai köyhä perhe, se ei vähennä mahdollisuutta lasten kokeilla huumeita. Nykyaikainen huumeokuva on hyvin arkipäiväistä, mikä on osaltaan myös hyvin pelottavaa. Se tekee kasvatuksesta entistä vaikeampaa. Vanhemmat voivat tehdä kaikkensa, mutta aina ei pysty puuttumaan ajoissa.

Vanhempjen rooli korostuu, mitä enemmän huumeiden käyttö vakiintuu. Vanhempjen eteen tulee koko ajan vaikeampia kysymyksiä ja asioita joita täytyy ratkaista. (Leskinen 1999, 37). Tämä nousee myös esille kirjoituksissa. Vanhemmat miettivät van-

hemmuuttaa ja sitä kuinka olla tukena ja turvana lapselleen. Eräs kirjoittaa, että on vaikeaa on kohdata aina pettymys, kun lapsi onkin pelannut saadakseen tahtomansa. Vanhemman on vaikea hyväksyä, että lapsella ei ole tunneperäistä tarvetta olla kontaktissa vanhempaan, vaan kontaktissa tahdotaan aina jotain. Vanhemmat saattavat myös luoda vääränlaisen tunnesiteen lapsiinsa ja huomaavatkin kohta antavansa lapselleen kaiken hänen haluamansa. Silloin ”napanuoran” katkaiseminen voi olla entistä vaikeampaa.

Toinenkin kirjoittaja kirjoittaa, että monissa keskusteluissa korostuu oman lapsen välittäminen ihmisenä, mutta ei käyttäjänä. Vanhempi miettii, saako nuoreltaan ollenkaan vastakaikua tunteisiinsa, vai tahtooko nuori vain rahaa. Viestiketju jatkuu sillä, että häntä neuvotaan antamaan lohtuaan konkreettisina tekoina, kun lapsi tulee hakemaan sitä. Puhelut ja tekstailut saattavat mennä ohi, tai nuori voi käyttää vanhempaa vain oman edun ja aineiden saannin välineenä. Vanhempaa kehoitetaan edistämään omaa jaksamistaan ja voimakkuutta tulevaisuudessa haasteissa.

Toinen viestiin vastaaja tuo esille myös tunteet joita äiti-lapsi-suhteessa muun muassa ilmenee, pelkoa, syyllisyyttä ja epäonnistumista. Viesteihin ajatuksena mahtui myös mukaan, että nuoren kannattaa antaa olla, jotta pystyy itse ottamaan aikaa vain itselleen. Leskinen (1999, 34) kertoo, että vanhemmista usein äiti on päävastuunottaja nuoren tilanteessa ja hän ottaa usein roolin, jossa hän ja lapsi elävät symbioosissa. Silloin äiti saattaa ruokkia nuoren huumeriippuvuutta ja auttaa häntä rahoittamaan huumeensa. Samalla kuitenkin äiti tuhoaa oman elämänsä ja äideillä, jotka näin lastaan auttavat joutuvat painimaan myös oman elämänsä uudelleen kuntoon.

Yksi vanhempi kertoo, että vaikka on koittanut vaikuttaa nuorensa elämään, niin hän ei ole pystynyt muuttamaan sitä. On yritetty auttaa ja tarjota kaikki mahdollinen tuettuun asumiseen kun lapsi täyttää 18 vuotta. Vanhemmat tekevät yleensä kaiken auttaakseen omaa lastaan, joten pettymys voi olla hyvinkin suuri, kun huomataan, ettei mikään auttanut. Kirjoittaja miettii onko mahdollista lopettaa välittäminen, koska on hyvin turhauttavaa huomata kaikkien mahdollisuuksien valuvan hukkaan.

Vanhemmille voi olla myös vaikeaa, kun huumeaddikoitunut lapsi tahtookin ottaa pesäeron. Tilanne antaa tietenkin aikaa muullekin, mutta usein vanhemmissa herää halu tietää lapsestaan edes jotain. Kirjoittajat tuovat esille, että lopuksi lapsi palaa aina

kotiin. Kommentoidaan myös, että pesäero voi tehdä vanhempi–lapsi suhteelle myös ihan hyvää. Eräs kirjoittaja kertoo, että avoimen kirjeen kirjoittaminen lapselle voi olla myös hyvä. Siinä nuori saa tietää vanhemman tunteista ja fiiliksestä.

Vanhemmat joutuvat myös kestäämään lastensa puolelta tulevaa syyllistämistä, kun ei anneta rahaa. Lapset yrittävät käyttää tilanteita mahdollisimman paljon hyväkseen. Nuoret vetoavat mitä erilaisimmin keinoin vanhempiinsa ja heidän tunteisiinsa. Vanhemmat kirjoittavat, kuinka julmasti nuoret heitä koettavat vedättää. Huumeaddiktoitunut lapsi oppii nopeasti manipuloimaan tilannetta ja vanhempiaan (Leskinen 2001, 70.) Kirjoittajat tuovat esiin, että silloin on vanhempana päästy jo hiukan edemmäs, kun pystytään sanomaan EI lapselleen. Kirjoittajat tukevat toisiaan myös antamaan lapsilleen ruokaa ja perustarvikkeita. On myös mainittu, että lähikauppaan voi avata esimerkiksi tilin. Silloin ei tarvitsisi antaa suoraan rahaa.

Vanhemmilla tulee myös joskus raja vastaan siinä, kuinka paljon jaksavat auttaa. Heille käy raskaaksi se tunteiden vuoristorata, jota joutuvat jaksamaan vuodesta ja hetkestä toiseen. Lapset saavat myös vanhemmat menemään oman pillinsä mukaan ja kokemaan syyllisyyttä melkein kaikista päätöksistään. Mieleen jää tuntemukset, että aina on tehnyt väärin, missä olisi taas kerran voinut parantaa, mitä olisi voinut tehdä toisin. Nämä johtavat siihen, että vanhemmat tuntevat syyllisyyttä ja ärsytystä siitä, että koko ajan kaikki menee huonosti. Vanhemmuudesta tekee varmasti vaikeaa se, että mikään ei kelpaa lapselle. Sinua syytetään ja syyllistetään, vaikka tarkoituksesi ovat hyvät.

Vanhemmat kirjoittavat, että heillä on huoli omasta jaksamisestaan. Tämä tulee esille siinä, kun kirjoittaja kertoo nuoren olleen kuivilla jo pari vuotta, mutta sitten retkahdettuaan uudelleen vanhoihin kuvioihin kaikki alkoikin alusta. Uuden elämän alkua oltiin rakentamassa, mutta sitten nuori ei jaksanutkaan enää. Vanhemman toinenkin lapsi paljastui huumeiden käyttäjäksi, ja tässä kohtaa kirjoittaja miettii, kuinka saa voimia jaksaa. Puhelimen soidessa ei voi tietää, mikä on pielessä ja mikä kerrotusta on totta ja mikä valhetta. Kirjoittaja tuntee itsensä vain valittajaksi, joka ei jaksaa koko aikaa. Tästä kertoo myös Kempainen (1997, 112). Vanhemmat joutuvat painiskelemaan ristiriitaisten tunteiden vallassa ja kestäämään nuoren valehtelut. Apua tahdotaan antaa, mutta milloin lapsi oikeasti ottaa sen vastaan. Ratkaisu oman lapsen huumeongelmaan ei löydy hetkessä ja tilanne vaatii pitkäjänteistä toimintaa ja voimakasta suuntautumista tulevaisuuteen, yhdessä lapsen kanssa.

7.3 Vanhempien tunteet

Suru, ahdistus, häpeä, syyllisyys, epätoivo ovat tunteita jotka saavat ihmisen lamautumaan ja jokaista näistä tunteista esiintyy vanhempien teksteissä. Tunteet ovat myös siitä mielenkiintoisia, että niitä ei tule yhtä kerrallaan vaan monia. Se tuo myös hankaluutta lähteä erottelemaan ja miettimään miten ja miksi ihminen tuntee näin. On olemassa perustunteita, mutta sitten on myös tunteiden alatunteita ja tunteita jotka syntyvät ilon ja surun yhdistelmästä. Tässä luvussa käsittelen vanhempien kokemia tunteita, mitä he ovat kertoneet palstalla.

Hyvin moni vanhempi nostaa esiin surunsa tilanteesta johtuen. Eräs kirjoittaja kertoo, että voi myötäillä jokaisen muunkin kirjoittajan tunneskaaloja, mutta hänen oma päälimmäinen tunne omasta tilanteestaan on suru. Kirjoittajat kertovat, kuinka tilanteen lohduttomuus joskus nostaa päätään hyvinkin voimakkaasti ja jossain tilanteissa henkinen romahtaminen on hyvin lähellä.

Vanhemmat kuvailevat lapsensa kuolemaa tukahduttavaksi suruksi. Vanhemmat ovat joutuneet kokemaan lapsensa elämän kautta paljon ja loppu ei välttämättä ole aina onnellinen. Vihan purkauksissaan on jopa toivottu, että kaikki päättyisi, mutta oman lapsen menettäminen ei kuitenkaan ole ikinä toivottavaa. Tämä suru ehkä on musertavin, mitä kukaan vanhempi joutuu koskaan kokemaan. Leskisen mukaan (1999, 60) Lapsen kuoleman hyväksyminen on vaikeaa, johtuipa kuolema mistä syystä tahansa. Kuolemaa voi huumeiden yhteydessä pohtia vertailemalla sitä nuoren elämään. Kuitenkin tämä tosiasia kuuluu realistiseen tulevaisuuden kuvaan, kun huumeet ovat vahvasti mukana ihmisen elämässä. Tämän vanhemmat tiedostavatkin, mutta ajatusta pidetään luvattomana.

Kirjoittajat kertovat palstalla, kuinka paljon tilanne heitä ahdistaa. Pahimman ahdistuksen ollessa valloillaan, he eivät välttämättä jaksaa ottaa yhteyttä edes läheisimpiin ihmisiin. Viestiketjussa käydään läpi, mitä jokainen tekee, kun ahdistus kasvaa liian suureksi. Jokaisella on oma tapansa irtautua tilanteesta ja purkaa tuntojaan. Jokaisella ihmisellä on omat tapansa kuinka selittää ahdistus hetkellisesti ja jatkaa elämäänsä eteenpäin.

Kirjoituksista tulee ilmi, että jos perheessä on enemmänkin kuin yksi lapsi ja toinen ei käytä huumeita, niin kuinka paljon voimaa saa lapsestaan, joka ei ollut käyttäjä. Kirjoituksista huokuu myös huumoria, joka luo yhteenkuuluvuuden tunnetta ja auttaa hetkellisesti myös suurimpiin murheisiin. Kirjoittajat toivat esille myös ennustajalla käymisen, esirukousten jättämisen, kirjoittamista Vilpolaa, itkemistä, soittamista ystäville, sukulaisille ja auttaviin puhelimiin, kiroilemista ja joskus jopa itselleen luvan antamista ajatukseen että lapsi ei ole niin paha ja tilanne on paranemaan päin.

Vanhemmat kirjoittavat palstalla myös kuinka kamalaa on, kun ikävä omaa lastaan kohtaan iskee. Nuorella saattaa olla putki päällä ja vanhemmat eivät kuule hänestä aikoihin. Vaikka se tuo etäisyyttä tilanteeseen, luo se myös monia mielikuvia vanhemmilla. Vanhemmat miettivät missä oma lapsi on ja kuinka hän voi. Vaarana on, että perhe kehittää voimakkaan läheisriippuvuuden. Silloin nuoren tilanne säätelee koko perheen elämää ja ihmissuhteita. Läheisriippuvuudessa on kyse sairauden kaltaisesta tilasta. Useimmiten tässä yhteydessä puhutaan äidin ja lapsen välisestä suhteesta. (Leskinen 2001, 70 - 71).

Eräs vanhempi kirjoittaa, kuinka ikävä iskee, kun ei ole nähnyt omaa lastaan kuukausiin. Kirjoittaja tuo esille, kuinka tärkeää on pitää välimatkaa, mutta ikävä omaa lastaan kohtaan on kova. Välimatkan pitäminen vanhemmille on tärkeää, koska se antaa mahdollisuuksia toimia myös muun perheen kanssa. Silloin jokainen hetki ei kulu huumeisiin kajonneen lapsen kanssa.

Myös vihan tunteita esiintyy. Vihan tunteet saattavat ensin olla pelottavia, koska ne kohdistuvat omaa lastaan kohtaan. Kuitenkin nekin on hyvä hyväksyä ja huomata, että tunteet syntyvät pahasta tilanteesta joka ajaa koko perheen jossain tilanteissa ääri-tilanteille. Eräs vanhempi kertoo omasta vihan tunteestaan, koska lapsi pomottelee koko perhettä ja saa pikkusisaruksenkin surulliseksi. Kirjoituksesta huomaa, kuinka jossain vaiheessa raja tulee vastaan vanhemmilla.

Eräs kirjoittaja päätti, että pitää vähän taukoa kirjoittamisesta ja ottaa etäisyyttä tilanteeseen. Välillä on mukava saada muutakin ajateltavaa, kuin huumeet ja niiden kanssa eläminen. Kuitenkin tilanne heitti hänet jo viikon jälkeen takaisin, kun kaikki romahti. Ahdistuneisuus, masentuneisuus ja epätoivo seurasivat tästä romahtamisesta. Kirjoit-

taja mietti kuinka hänen kuuluisi nyt jaksaa mennä töihin ja elää taas elämäänsä. Vilpolasta hän kuitenkin sai tukea ja ”olkapäitä” joille purkaa tuntemuksensa.

Kaikki tunteet, joita vanhemmat ja perhe joutuvat kokemaan eivät kuitenkaan ole mursertavia ja surullisia. Välillä mukaan kuuluu myös iloa, helpotusta ja tilanteiden paranemista. Yksi kirjoittaja kertoo, kuinka luuli, että hänen antamat rahat menivätkin huumeiden rahoitukseen. Selvisi kuitenkin, että nuori olikin käyttänyt ne muuhun tarkoitukseen ja rahaa oli jäänyt yli. Kirjoittaja kertoo helpotuksestaan ja siitä, kuinka on oppinut aina odottamaan pahinta. Joskus myös kaikki tuntuu vanhempien mielestä selkeämmältä. Vanhemmat ovat lukeneet kaiken mahdollisen aiheeseen liittyvän kirjallisuuden ja tekevät lapselle selväksi, että hänen on mentävä hoitoon. (Leskinen 1999, 41).

Yksi kirjoittaa, kuinka äärimmäiset tunteiden hyväksyminen ja käsitelty vaatii hyvin paljon. Kirjoittaja kuvailee tuntemuksiaan tunteiden kautta, jotka esimerkiksi ovat inho, viha, pelko ja sääli. Kirjoittaja sanoo, että on joskus jopa toivonut lapsensa kuolevan, jotta kaikki se paha loppuisi. Kirjoittaja sanoo myös, että kaiken prosessointi on niin raskasta, koska asiat eivät ole ”normaalien” asioiden mittakaavassa, vaan jotain paljon pahempia. Vanhemmat kirjoittavat hyvin erilaisista tunteista, mutta kaikista heijastuu myös väsymys ja toive että se kaikki paha loppuisi. Yksi kirjoittaja heittää, että nämä tunteet johtuvat myös siitä, koska vanhemmat rakastavat niin paljon lapsiaan.

Kirjoittajat miettivät myös, voiko mieli koskaan palata ennalleen. Eräs kirjoittaja tuntee, että mukana elämässään hänellä on aina alakuloisuus ja perusmasennus. Vanhemmat miettivät helpottavatko nämä tunteet koskaan. Vanhemmat miettivät myös, millä tavalla elämä olisi voinut olla erilaista ilman huumeita. Elämä olisi voinut olla ilman ainaista alakuloisuutta ja pelkoa ja huolta omasta lapsestaan.

7.4 Vanhemman oma aika

Vanhemmat nostavat oman ajan ja sen ottamisen erittäin tärkeäksi. Ajan ottaminen tuntuu olevan erityisen tärkeää ihmisille, joiden elämään kuuluu vahvoja tunteita jorkaiseen päivään. Perusarkeen kuuluu nuoren hoitoon pakottamista tai miettimistä missä lapsi onkaan viettänyt viime yönä.

Eräs kirjoittaja kertoo, kuinka narkomaanilapsen kanssa eläminen on vaikeaa. Tunteet jakautuvat syyllisyydestä aina oman elämän tärkeänä pitämiseen. Kirjoittaja haluaa tuoda esille, että ei ole hylännyt lastaan, mutta jatkaakseen omaa elämäänsä hänen mielestään kannattaa ottaa etäisyyttä narkomaanilapseen niin paljon kuin mahdollista.

Kirjoittaja myös painottaa, että tulee olemaan tukena ja apuna kun lapsi aloittaa uuden elämän ja hakee itse apua. Vanhempien viesteistä välittyy ajatuksena, anteeksi että ajattelen itseäni. Jokainen kirjoittaja rohkaisee toisiaan antamaan itselleen omaa aikaa ja muistamaan niin omat, kuin muunkin perheen tarpeet.

Vanhemmat ovat myös tunteneet pelkoa omaa lastaan kohtaan. Jotkut eivät ole fyysisesti aggressiivisiä, mutta verbaalisesti sitäkin enemmän, kuten yksi vanhempi kertoo. Oman lapsen käytös saattaa yllättää ja säikäyttää vanhemmat. Lapsi saattaa olla vanhempiaan kohtaan väkivaltainen ja aggressiivinen. (Leskinen 1999, 40).

Nuoren lähtiessä muualle, vanhemmat saavat rentouduttua ja elää ”normaalia” elämää, kuitenkin huoli varjostaa elämää, kuinka omalla lapsella menee, milloin pitäisi alkaa etsimään ja mihin soittaisi, jos tahtoisu saada lapsensa kiinni.

Eräs kirjoittaja kuvaa helpotustaan siitä, että saa olla kokonaisen viikon rauhassa omalta lapseltaan. Vanhempi pystyi keskittymään itseensä ja omaan elämäänsä täysillä. Vanhemmat saavat silloin lomaa syyllistykseltä ja syyllisyyden tunteelta, kukaan ei ole kinuamassa rahaa ja heillä on oma päätäntävalta omasta elämästään.

Vanhemmilla on hyvin vaikea luottaa lapsiinsa, kun niin sanottu parantumisen tapahtuu. Monesti kun on joutunut tippumaan alas uudelleen ja uudelleen luottamus omaa lastaan kohtaan on aina vaikeaa. Kirjoittajat miettivät, voiko esimerkiksi lapselle antaa rahaa, kun hän sitä pyytää. Useimmat sanovat, että ei kannata, koska ei voi tietää meneekö se ruokaan vai sittenkin aineisiin. Vanhemmat alkavat lapsena huumeongelman edetessä hakea yhä enemmän ulkopuolista apua. He alkavat saada riittävästi tietoa huumeriippuvuudesta ja uskaltavat asettaa rajoja lapselle (Leskinen 1999, 40).

Vanhemmat tahtovat tietenkin auttaa lastaan ja he ovatkin keksineet monia erilaisia tapoja siihen, mikä välttää suoranaisen rahan lahjoittamisen. Raha muutetaan yleensä tavaraksi, joka nuorelle annetaan, vanhemmat avaavat nuorelle kaupan tilin, jotta he

saavat ruokaa tai joululahjat saattavat olla paketteja, joilla saadaan hoidettua peruselämää.

Lapsen käytös ja asenne saavat vanhemmat myös tolaltaan ja huomaamaan kuinka tuhoisa ase on jokaiselle perheen jäsenelle. Pahimmillaan huumeongelma saattaa hajottaa koko perheen ja sairastuttaa sen jäseniä läheisriippuvuuteen ja erilaisiin somaattisiin sairauksiin. Perheen elämä saattaa rajoittua käyttäjän ympärille, ja vanhemmat hoitavat huumeiden käyttäjää ja hänen asioitaan niin, ettei tämän tarvitse ottaa vastuuta elämästään ja tilanteestaan. Perhe on kuitenkin suurena voimavarana myös ammatillisille käyttäjän kuntoutuksessa ja tukemisessa. (Leskinen 2001, 66-67).

Vanhemmat näkevät myös, kuinka huumeet muokkaavat lasta ja hänen käytöstään niin, että on vaikeaa edes tunnistaa omaa lastaan enää kaiken sen huumeiden käytön jäljiltä. Äidit tuntevat myös vihaa omia lapsiaan kohtaan ajoittain, koska joskus tilanne voi olla hyvinkin huono. Kirjoittajista voi tuntua hyvin turhautavalta, kun mistään avusta ei saa kiitosta ja ne eivät vie asioita eteenpäin ja aina oma lapsi tuhoaa sen, mitä ollaan saatu aikaiseksi.

Eräs kirjoittaja kertoo, kuinka hankalaa on, kun oma lapsi tulee käymään. Joutuu laittamaan ovia lukkoon ja tavaroita piiloon, koska lapsikin on todennut, että houkutus voi käydä liian suureksi. Kuitenkin kotikäymiset tuovat myös hyvää, silloin saattaa saada taas yhteyden lapseen ja ymmärtää häntä enemmän ja purkaa myös omaa fiilistään. Vanhempi tuntee itsensä myös henkivartijaksi, koska joutuu pitämään huolta kaikesta. Muutkin vanhemmat kirjoittavat, kuinka joutuvat piilottelemaan tavaroitaan ja jotkut ovat myös kateellisia siitä, kuinka kirjoittaja sai yhteyden lapseen, kun jollakin se saattaa olla hyvinkin vaikeaa.

Eräs kirjoittaja tuntee itsensä yksinäiseksi jopa Vilpolassa. Surullisuus tulee esiin, kun tuntuu, ettei saa ketään kiinni. Kuitenkin palstalla kaikki tukevat, mutta aina oma tilanne ei anna jaksamista tai aikaa kirjoittamiseen. Tästä syystä oma aika, ja tukiverkot omalla paikkakunnallaan ovat vanhemmille hyvin tärkeitä. Voi olla vaikeaa selittää miksi tuntuu niin pahalle, mutta ajoittain huomataan keskustelun hyvä vaikutus.

7.5 Muut keskustelua herättäneet aiheet

Vilpolassa keskustelivat niin vanhemmat, joiden lapsi oli alkanut juuri käyttää huumeita, kuin myös vanhemmat, joiden lapsilla päihdeputki oli ollut jo pidempi. Jokainen toi omaa näkökulmaansa keskusteluhin. Keskusteluissa otettiin esille myös muiden ihmisten ajatukset ja mielipiteet heidän tilanteestaan. Keskusteluissa arvioitiin myös, kuinka hyvin käyttäjien vanhemmat kokivat saavansa apua lapselleen.

Nuoren varttuessa alkaa itsenäistyminen ja oman elämän opettelu. Nuoren jokaisesta liikkeestä ei olla perillä, vaikka vanhemmat koettavatkin pysyä mukana nuorensa elämässä. Tieto huumeiden kokeilusta tai käytöstä tulee vanhemmille yleensä viimeisenä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen, Vilen 1999, 386-387) Eräs kirjoittaja kertoo, kuinka hänen lapsensa selitys huumeidenkäytölle on se, että on tylsää.

Nuori on saattanut myös koittaa kertoa vanhemmilleen kiertoteitse käyttävänsä huumeita. Nuori voi pelätä seuraamuksia ja ei sen takia uskalla kertoa vanhemmilleen suoraan. Päiväkirja johon hän on kirjoittanut mietteitään, tai huumeiden käyttöön liittyvät välineet ovat saattaneet jäädä näkyville jonain päivänä (Leskinen 1999, 33).

Eräs vanhempi kirjoitti kuinka inhottavaa on löytää oman lapsen huoneesta neuloja. Tunteita oli pettyneisyyttä, vihaisuutta, surullisuutta, hämmästyneisyyttä, joita kirjoittaja kuvaa myös ”ei voi olla totta” tuntemuksiksi.

Eräs kirjoittaja kertoo, kuinka ruiskujen löytäminen oman lapsen taskusta oli pahin shokki, sen jälkeen kun lapsi oli jäänyt kiinni kannabiksesta. Kirjoittaja kertoo, että kannattaa ottaa asia puheeksi lapsena kanssa ja uskoo, että suonensisäisten huumeiden käyttöön vain ajaututaan lopulta.

Kirjoittavat tuovat myös esille sen, että neulojen löytyminen on aina avunpyyntö, koska monen kirjoittajan lapset olivat jättäneet neulat niin sanotusti aitiopaikoille. Vanhemmille jää esimerkiksi myös surulliset fiilikset keskusteluista, joita ovat käyneet käyttäjä-lastensa kanssa. Nuoret voivat kertoa, että vika ei ole vanhempien, vanhempien ei tarvitse tietää asioista mitään ja he hoitavat kyllä hommansa. Vanhemmat myös pelkäävät sitä päivää, jolloin ruiskuja alkaa löytyä omalta lapselta. Vanhemmille voi tulla myös yllätyksenä, kun siirrytäänkin piikitettäviin aineisiin. On saatettu ajatella, että oma lapsi ei menisi niin pitkälle.

Kirjoituksissa tuotiin esille myös se, kuinka tylsää ja typerältä kuulostaa tyhjänpäiväiset puheet, kun oma lapsi käyttää aineita. Yhtäkkiä onkin vaikea kuunnella keskustelua normaaleista asioista, kun pelkää minkälaisessa kunnossa oma lapsi on tulossa

kotiin seuraavan kerran. Vanhemmille saattaa olla myös vaikeaa saada tasaveroista juttukumppania. Tilanteen taustalla voi olla häpeää, ei tahdota kertoa tilanteesta, koska mitä muut silloin ajattelisivat vanhemmasta tai hänen lapsestaan. Tämä sama ajatus näkyy teoriassakin; Tässä kohden perhe saattaa jopa eristäytyä kaoottisesta tilanteesta. Ulkopuoliset kontaktit vähenevät, enää ei kyläillä, ketään ei pyydetä käymään, koska pelätään muiden reaktioita (Leskinen 2001, 70-71).

Yksi ohjaajista heitti keskustelupalstalle aiheen, miksi oman nuoren huumeiden käytöstä ei puhuta aiemmin ja kerrota eteenpäin. Vanhempien vastaukset käsittelivät sitä, kuinka oman lapsen huumeiden käyttö hallitsee heidän koko elämänsä. Eräs kirjoittaja tuo esille, että ei tahdo oman lapsensa leimautuvan, ja ei kerro kaikille ongelmasta hänen takiaan. Kirjoittaja tuo myös esille, että jokainen huumeidenkäyttäjä kantaa ristiään loppuelämänsä, vanhempien ei tarvitse tätä taakkaa enempää lisätä. Kirjoittaja pitää myös tärkeänä sitä, että nuorille annettaisiin myös normaalia elämää.

Vanhemmat tuntevat tilanteestaan myös häpeää, koska esimerkiksi työpiirissä huumeita pidetään tuomittavana ja vääränä. Se ei anna vanhemmille yhtään pohjaa avata edes keskustelua aiheesta. Vanhemmille voi olla myös vaikeaa pitää yllä sosiaalisia suhteita, koska osalle ihmisistä huumeet ovat todella tuomittava asia.

Eräs kirjoittaja on jutellut ystävänsä kanssa lapsensa toimeentulon määrästä ja siitä, kuinka vähän se on. Hänelle oli kommentoitu sen olevan ihan oikein, koska yhteiskunnan ulkopuolelle jääneet eivät ansaitse mitään tukia. Tekstistä huomaa, miksi voi olla vaikeaa jutella ihmisten kanssa, koska kommentit voivat olla myös musertavia.

Kirjoittajat miettivät palstalla myös, mihin heidän rahansa menevät lapsensa hoidoissa. Keskustelussa tuodaan esille pettymystä luokattomista hoidoista, joita lapsille on haettu. Ilmaispalveluihin oltiin hiukan tyytyväisiä. Kirjoittaja tuo esille, kuinka turhauttavaa on taistella hoitoon pääsystä, joka ei mahdollisesti autakaan. Kirjoittaja kertoo myös, että lauseella sen kun lopetat, niin elämä sujuu, ei saavuteta mitään. Vanhemmat tuovat esille, kuinka tahtoisivat vain apua omalle lapselleen.

Suomessa huumeiden ongelmakäyttäjille ja huumeriippuvuudesta kärsiville on erilaisia hoitomalleja. Lähtökohtana kaikelle on nuoren oma tahto elää ilman huumeita. Huumeiden käytön vastustavalla työllä pyritään auttamaan nuoret myös mahdollisim-

man ajoissa hoitoon heidän kokeiltuaan huumeita. Mitä enemmän nuori on käyttänyt huumeita ja on aineiden maailmassa, sitä vaikeampi häntä on hoitaa. Se saattaa olla jopa mahdotonta. (Alltonen, Ojanen, Viuhanen, Vilen 1999, 397-398)

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni tutkimustehtävänä oli tutkia suomalaisia perheitä joiden lapsi tai lapset käyttävät huumeita. Minua kiehtoi käyttää aineistona vanhempien kirjoituksia ja tähän Vilpolan käyttö oli hyvä ja mielenkiintoinen. Siellä vanhemmat kertoivat kaunistelematta tuntemuksistaan ja millaista elämä osaa olla, kun oma lapsi käyttää huumeita. Tutkimuksessani pyrin selvittämään mitä vanhemmat ovat palstalle kirjoittaneet ja mitkä asiat nousivat heille tärkeimmiksi kirjoituksen aiheiksi.

Näihin tutkimustehtäviin aineistoni vastasi todella hyvin. Aineistosta nousi vanhempien tuntemukset lastensa huumeidenkäytöstä ja mitä kaikkea niiden käyttö on aiheuttanut perheessä. Myös vanhemmille tärkeimmät aiheet erottuivat joukosta. Nämä kolme aihetta olivat: vanhemmuus, oma-aika ja tunteet.

Päätuloksena työlläni olisi se, että vanhemmat tarvitsevat paikkoja ja erilaisia tapoja jonne kertoa tuntemuksistaan. Oman lapsen huumeiden käyttö aiheuttaa perheessä hyvin paljon hämmennystä, yllätyksellisyyttä ja uusiin asioihin uppoutumista. Vanhemmat joutuvat miettimään kokonaan uusiksi elämänsä ja sen kuinka olla oman lapsena tukena. Omien ajatusten ilmaiseminen auttaa ja apua on helpompi pyytää ihmiseltä joka on samassa tilanteessa. Samassa tilanteessa olevalle ihmiselle on myös helpompi avautua, koska tietää toisen ymmärtävän tilanteen ja millaista elämä voi kauheammillaan olla.

Päätuloksena on myös se, että vertaistuki on tärkeää ja tieto siitä että ei ole yksin. Anonyymeys tarjoaa myös suojaa kirjoittajille. Kirjoittajan ei tarvitse välttämättä kohdata muita kirjoittajia kasvokkain, mutta tuki voi olla läheisempää kuin koskaan ennen. Oman lapsen huumeiden käyttö vaikuttaa jokaiseen hyvin paljon ja on myös hyvä, että palstalla kirjoittajina on myös ohjaajia. Heiltä saa ulkopuolista ja ammatillista apua eri tilanteisiin. Kirjoittamalla saadaan myös vaihdettua kuulumisia ja auttaa itseään ja muita näkemään valoa pimeydessä.

Aineistosta ja teoriasta nousi monia samankaltaisuuksia esille. Esimerkiksi kuinka nuori vahingossa jää kiinni huumeiden käytöstä tai siitä, että kuinka pitkällä tilanne jo on. Aineistosta löytyi kohtia, joissa vanhemmat kuvailivat neulojen löytymistä lapseltaan pahimmaksi shokiksi, sen jälkeen kun kannabiksen käyttö oli alkanut. Vanhemmat ovat avanneet tätä Vilpolassa niin, että se on lapsen avunpyyntö tilanteeseen.

Teoriassa samkaltaisuutta löytyy esimerkiksi, kun huumeiden käyttö saattaa tulla ilmi ikään kuin vahingossa. Nuori jättää päiväkirjansa tai jonkin huumeisiin liittyvän välineen näkyville. Vanhemmille saattaa muodostua myös epäily, että kaikki asiat eivät ole nuorella hyvin. Silloin nuorekin tahtomatta vanhemmat saattavat puuttua tilanteeseen esimerkiksi kuuntelemalla nuoren puheluita tai lukemalla hänen päiväkirjaansa. (Leskinen 1999, 33; Leskinen 2001, 70)

Perheelle voi syntyä vaikeita läheisriippuvuussuhteita, jos nuoren huumeiden käyttö kehittyy riippuvuudeksi. Vanhemmuus joutuu kriittisen tarkastelun kohteeksi, niin oman kuin ulkopuolisten näkökulmasta. (Leskinen 1999, 40.) Aineistosta nousee esille tämä esimerkiksi siinä, kuinka hankalaa on antaa lapsen mennä. Joskus huumeitakäyttävä lapsi tahtoo tehdä pesäeron, silloin vanhempi saattaakin hätäntyä ja tämä ilmenee esimerkiksi niin, että tahdotaan pitää lapseen yhteyttä yhä tiukemmin. Kirjoittajat nostavat läheisriippuvuuden yhdeksi keskustelun aiheeksi Vilpolassa. Kirjoittajat muistuttelevat toisilleen, että aina ”routa porsaan kotiin ajaa”, eli kyllä nuori tulee takaisin, kun rahat loppuvat tai ei saa paikkaa yöksi.

Oma vanhemmuus nousee aineistostani yhdeksi pääteemaksi. Teoriassa tuotiin esille, kuinka suuren suurennuslasinalla vanhemmat joutuvat, kun lapsi alkaa käyttämään huumeita. Monenlaisia kysymyksiä nousee esiin, mikä on huumeiden käytön syy, onko huumeiden käyttö merkki siitä, että koti ja vanhemmat ovat epäonnistuneet, mitä olisin voinut tehdä toisin? (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 1999, 387) Aineistossa vanhemmuudessa vaikeiksi asioiksi nousee se, kun lapsi käyttää huumeita, niin kuinka olla se tukeva vanhempi joka luo turvaa. Vanhemmat käyvät itsekin paljon tunteita lävitse ja oma jaksaminen saattaa olla paikoin vaakalaudalla. Ihmisten kanssa, joiden lapset eivät käytä huumeita, saattaa olla vaikea jutella. Ei ole

samaa tarttumapintaa ongelmiin ja myös oma häpeä siitä, että lapsi on huumeiden käyttäjä vaikuttaa asiaan.

Nuorelle on muodostunut omanlainen arvomaailma, siellä lupaukset ja sopimukset pidetään vain, jos niistä on hyötyä itselle. Lapsi oppii myös manipuloimaan tilannetta ja läheisiään. (Leskinen, 1999, 41; Leskinen 2001, 70) Nostin tämän teorian kohdan esille, koska toisena pääteemana minulla on aineistostani nousseet tunteet. Vahvimpina tunteina vanhemmat kuvailivat pettymystä lastaan kohtaan ja suurta surua, kun tilanne on mennyt pahaksi. Vanhempien kirjoituksista huomasin myös sen, kuinka hyvin lapset osaavat johdatella tilanne heille edulliseen suuntaan. Vanhemmat miettivät kirjoituksissaan, ovatko lasten tunteet vanhempia kohtaan aitoja tunteita, vai näyttelevätkö he saadakseen esimerkiksi rahaa.

Ajoittain, kun nuori koittaa lopettaa aineiden käytön, tai hänen mennessään hoitoon, vanhemmat saavat kaipaansa aikaa hengähtää ja kerätä voimiaan. Huumeita käyttävät lapset eivät myöskään ole ainoita, jotka tarvitsevat apua, vaan läheisille on myös erilaisia hoitokeinoja (Leskinen 1999, 59; Aaltonen, Ojanen, Viuhanen, Vilen 1999, 397). Kolmantena teemana minulla nousi aineistostani oma aika ja sen merkitys ja tärkeys vanhemmille. Vanhempien kirjoituksista huomasin, kuinka tärkeä oman ajan merkitys heille on. Joskus on saatava aikaa itselleen ja päästä hetkeksi irti tilanteesta ja jopa lapsestaan. Lapsen ollessa vieroituksessa, pystyi vanhemmat elämään suhtkoht ”normaalia” elämää ja jaksaminen parani. Myös apu itselleen on tärkeää, vertaistuki auttaa jaksamaan ja joskus myös koko ongelman jättäminen hetkeksi mielestä antaa voimia jaksaa.

Aineistoni luonne oli monipuolinen ja siihen liittyi vanhempien oma tahto kertoa ajatuksistaan. Tulosteni luotettavuus suhteessa aineistooni on minusta hyvä. Aineistossani vahvuuksia on, että palstalle kirjoittajat ovat kirjoittaneet omasta halustaan ja ehkä samanlaista kaunistelua, mitä haastattelijallevoisi antaa, ei tapahdu siellä. Tulosten luotettavuus tulee esille myös siinä, että kirjoituspalsta on suunnattu juuri huumeidenkäyttäjien läheisille. Se ei ole vain joukko yksittäisiä keskusteluja kerättyinä ympäri Internetiä. Palstalle kokoontuu kirjoittamaan huumeiden käyttäjien läheiset ja vertaistuki jota he hakevat ja saavat sieltä on hyvin näkyvillä.

Opinnäytetyöni tuloksia voisi soveltaa esimerkiksi siihen, millaisia palveluja vanhemmille voisi tarjota. Tuloksista tulee ilmi, kuinka vahvasti oma vanhemmuus ja

vanhempana oleminen muuttuu kun lapsi käyttää huumeita. Työtäni voisi jatkotyöstää niin, että suorittaisi esimerkiksi kyselyä Vilpolassa. Painottaisi siinä siihen mitä vanhemmat tahtoisivat lisää, mikä on toiminut ja mikä ei.

Työni kantaa nimeä ”Lapseni käyttää huumeita - suomalaisten nuorten huumeiden käyttöä vanhempien silmin”. Jatkotyöstämiseksi tämän työn alustuksella, voisi etsiä keinoja auttaa vanhempia tämän kokemuksen läpi. Vanhemmat ovat kuin maahan lyötyjä, he eivät usko itseensä, omiin taitoihinsa taikka edes ihmisarvoonsa. Tämän huomaa esimerkiksi läheisryhmissä sillä, että vanhemmat saattavat hämmästellä sitä, kuinka paljon huomiota he voivat saada osakseen. Saattaa olla kulunut pitkäkin aika siitä, kun joku on viimeksikysynyt heidän omaa vointiaan tai on ollut kiinnostunut heistä. (Leskinen, 1999, 59).

Opinnätetyöni tarjosi mielenkiintoisen tavan tarkastella huumeongelmaa. Oli mukavaa tehdä työni vanhempien näkökulmasta ja saada aineistoksi hieno kirjoituspalsta, jonne he ovat menneet kertomaan omista huolistaan, tunteistaan, vaiheistaan ja elämästään. Palstalla kohtaa muitakin, jotka ovat samassa veneessä ja yhdessä muiden kanssa, on helpompi jaksaa omaakin arkeaan. Täytyy muistaa, että huumeet eivät kosketa ainoastaan niiden käyttäjää vaan koko lähipiiriä, joka joutuu niiden riepotelevaksi. Joskus lyhyemmäksi aikaa, joskus taas pidemmäksi.

LÄHTEET

Alho, Hannu, Forsell, Martta, Jääskeläinen, Marke, Partanen, Airi, Virtanen, Ari 2010. Huumetilanne Suomessa 2010. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Aaltonen, Marjo, Ojanen, Tuija, Vihunen Riitta, Vilen, Marika 1999. Nuoren aika. Porvoo: WSOY.

Eskola, Jari, Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino.

Helakorpi, Satu, Jallinoja, Piia, Uutela, Antti ja Piispa, Matti 2005. Huumekontaktit, huumemielipiteet, huumeekampanja. Tutkimus aikuisista suomalaisista vuonna 2004. Helsinki: Kansanterveyslaitos, Epidemiologian ja terveyden edistämisen osasto, terveyden edistämisen tutkimusyksikkö.

Helakorpi, Seppo 1999. Opinnäytetyö ja tutkimustoiminta ammattikorkeakouluissa. Hämeen ammattikorkeakoulu.

Opettajakorkeakoulun julkaisuja D:118. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Irti Huumeista ry, Keskusrikospoliisi, Opetushallitus, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Stakes 2001. Suomi ja huumeet. Tietopaketti huumeista. 3. uudistettu painos. Kirjapaino West Point oy.

Kemppinen, Pertti 1997. Nuori minänsä vankina, 1 osa: Alkoholi, imppaaminen, lääkkeet, huumeet, kielteinen elämä. Vantaa: Kannustusvalmennus.

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Leskinen, Maire 2001. Kokeilijasta käyttäjäksi ja hoitoon: huumeiden käyttäjän tunnistaminen ja kohtaaminen. Teoksessa Irti Huumeista ry, Keskusrikospoliisi, Opetushallitus, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Stakes 2001. (toim.) Suomi ja huumeet. Tietopaketti huumeista. 3. uudistettu painos. Helsinki: Opetushallitus, 60-75.

Leskinen, Maire 1999. Koukussa lapseen – irti koukusta, riippuvuus perheen näkökulmasta. Helsinki: Kirjayhtymä.

Mauriala, Auli 2003. Huolesta puheiksi, puheista teoiksi. Opas huumeista nuorten vanhemmille. A-klinikkasäätiö/Prevent 2000.

Pylkkänen, Kari 1992. Syy vai seuraus? –kysymyksiä ja vastauksia huumeista. Hakapaino.

Saarela, Pekka 2002. Nuorisobarometri 2002. Helsinki: Kansalaiskasvatuksen keskus.

Salasuo, Mikko 2004. Huumeet ajankuvana. Huumeiden viihdekäytön kulttuurinen ilmeneminen Suomessa. Stakes. Tutkimuksia 149. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Seppälä, Pauliina 2003. Havaintoja huumeista. Tutkimus uusien huumeilmiöiden varhaisena tunnistaja. Stakes. Raportteja 275. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mikkola, Tomi ja Seppälä, Pauliina 2004. Huumeet Internetissä ja nuorisokulttuureissa. Havaintoja huumeiden merkityksestä ja riskikäsitteistä käyttäjäpiireissä. Stakes. Raportteja 287. Helsinki: Stakes.

Päihdetilastollinen vuosikirja 2007. Alkoholi ja huumeet SVT Sosiaaliturva 2007. Helsinki: STAKES.

The Information Centre for health and social care 2011. Statistics on Drug Misuse: England 2010. Publication date January 27, 2011.

<http://www.ic.nhs.uk/statistics-and-data-collections/health-and->

[lifestyles/drug-misuse/statistics-on-drug-misuse-england--2010-report](#)

Luettu 20.10.2011

Päihdelinkki 2011. <http://www.paihdelinkki.fi/> Luettu 20.10.2011

LIITE 2(1).

Monisivuinen liite

LIITE 2(2).

Monisivuinen liite

LIITE 2(3).

Monisivuinen liite